

BUREAU BARTELS B.V.

RESEARCH | CONSULTANCY | MANAGEMENT

Stationsplein 69
3818 LE Amersfoort
Postbus 318
3800 AH Amersfoort
Telefoon (033) 479 20 20
Fax (033) 479 20 21
E-mail info@brtls.nl
Internet www.bureaubartels.nl

EVALUATIE ARBEIDSMARKTBELEID GELDERLAND

Samenvatting
Uitgebracht op verzoek van de provincie Gelderland

Amersfoort, 3 februari 2011

SAMENVATTING
van het rapport
EVALUATIE ARBEIDSMARKTBELEID GELDERLAND

Inleiding

Nadat in de vorige periode geen arbeidsmarktbeleid meer door de provincie Gelderland werd gevoerd, is bij aanvang van de huidige collegeperiode het provinciaal arbeidsmarktbeleid weer op de agenda gezet. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de provincie zelf op afstand opereert en de uitvoering ervan overlaat aan bovenlokale samenwerkingsverbanden in de Gelderse regio's, de zogenoemde Platforms Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA's). Dit vanwege het feit dat de arbeidsmarkt vooral op dit schaalniveau functioneert en arbeidsmarktbeleid dus regionaal maatwerk vergt.

Vanuit deze beleidsoptiek is het financieel en inhoudelijk faciliteren van de POA's centraal gesteld in het Gelderse arbeidsmarktbeleid. Dit faciliteren gebeurt langs vier beleidsprioriteiten, namelijk het beschikbaar stellen van budget voor het organiserend vermogen van de POA's, door projecten te cofinancieren (uitvoerend vermogen), regionale strategievorming stimuleren door arbeidsmarktinformatie aan te reiken en onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling bevorderen via kennisbijeenkomsten.

Om nadere besluiten te nemen over de toekomstige invulling van het Gelderse arbeidsmarktbeleid en het sturingsmodel, bestond er bij de provincie behoefte aan een externe evaluatie. Bureau Bartels heeft deze evaluatie uitgevoerd.

Activiteiten evaluatie

Voor de evaluatie is zowel deskresearch als veldwerk verricht. Wat het veldwerk betreft zijn in de eerste plaats gesprekken gevoerd met betrokken bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordigers van de provincie. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met SER Gelderland en centrumgemeenten in (deel)regio's waar geen POA actief is. Een derde doelgroep heeft bestaan uit voorzitters en secretarissen van de zes POA's die in Gelderland operationeel zijn. Verder zijn vertegenwoordigers van enkele tientallen regionale arbeidsmarktpartijen geïnterviewd, die veelal betrokken zijn bij de POA's. Ten slotte zijn projectleiders van ruim tien projecten geraadpleegd, die vanuit het budget van het uitvoerend vermogen financieel ondersteund zijn. In totaal zijn voor de evaluatie van het Gelderse arbeidsmarktbeleid 70 personen geraadpleegd.

In het onderstaande vatten we de conclusies samen, te beginnen met de ervaren meerwaarde van het provinciaal arbeidsmarktbeleid.

Meerwaarde en betekenis provinciaal arbeidsmarktbeleid

Over het algemeen kan het Gelderse arbeidsmarktbeleid op een groot draagvlak rekenen. De respondenten voeren hiervoor de volgende redenen aan. In de eerste plaats vult de provincie met haar arbeidsmarktbeleid een belangrijke 'witte vlek' in tussen het Rijk en gemeenten. Dit geldt in de tweede plaats ook qua financiering: vanwege de begrensde mogelijkheden om de versterking van de regionale samenwerking te financieren, hebben de provinciale bijdragen voor het organiserend en het uitvoerend

vermogen een duidelijke meerwaarde. Ten slotte bestaat er, in de derde plaats, over het algemeen veel waardering voor het feit dat er in het provinciaal arbeidsmarktbeleid rekening wordt gehouden met regionale verschillen in arbeidsmarktsituaties binnen Gelderland.

Het belangrijkste verbeterpunt dat uit de evaluatie naar voren komt heeft betrekking op een meer inhoudelijke en continue betrokkenheid van de provincie bij het arbeidsmarktbeleid. Met dit laatste wordt gerefereerd naar de vorige periode waarin geen beleid is gevoerd. Daarnaast is – ondanks dat het model van ‘sturing op afstand’ op veel draagvlak kan rekenen – toch ook regelmatig de wens geuit voor een sterkere inhoudelijke betrokkenheid van de provincie bij het arbeidsmarktbeleid. Dit door een aanscherping van de provinciale beleidsdoelen, meer verbinding met de economische beleidsambities voor de regio’s en meer coördinatie vanuit de provincie bij sommige regio-overstijgende thema’s en daarmee samenhangende projectinitiatieven. Hierdoor kan de provincie onbenutte kansen verzilveren om tot een meer effectieve en efficiënte aanpak te komen.

Organiserend vermogen

Ondanks de financiële ondersteuning voor het organiserend vermogen is de provincie er niet in geslaagd om in elke Gelderse regio een POA te realiseren. In twee regio’s ontbreekt namelijk (voor een deel van het gebied) een POA. De betreffende regio’s zien hier onvoldoende meerwaarde in. Bovendien speelt in één regio op de achtergrond mee dat zij in 2008 in overleg met de provincie traden over een aanvraag voor organiserend vermogen, maar niet tot overeenstemming konden komen over de hoogte van de cofinanciering. Het ontbreken van een POA betekent overigens niet dat ondernemers, onderwijs en overheid in deze regio’s niet samenwerken op het gebied van arbeidsmarktbeleid. Deze samenwerking is dan vooral ingericht rondom specifieke projecten in deze regio’s. Hiervoor maken deze regio’s overigens ook gebruik van het provinciaal projectenbudget.

Uit de evaluatie blijkt enerzijds dat de provinciale ondersteuning inderdaad bijgedragen heeft aan versterking van dit organiserend vermogen. De verschillende POA’s hebben duidelijk resultaten geboekt in het mobiliseren van partijen om tot vraaggerichte initiatieven te komen. Wel verschillen zij qua levensfase en (dus) ook qua stappen die al gezet zijn in de beleidsontwikkeling en -uitvoering. Anderzijds is naar voren gekomen dat de provinciale ondersteuning voor versterking van het organiserend vermogen van groot belang is: zeker in het huidige tijdsgewricht zijn de mogelijkheden voor alternatieve financiering beperkt. Bovendien blijkt de provinciale bijdrage een neutraliserende werking te hebben, waardoor ook partijen in de regio meer bereid zijn om een bijdrage te leveren.

Uit de evaluatie is gebleken dat niet alleen POA-bestuurders maar ook andere regionale arbeidsmarktpartijen het (zeer) belangrijk achten dat in hun regio’s POA’s opereren. De POA’s vervullen een platformfunctie waardoor de contacten tussen partijen geïntensiveerd zijn. Dit heeft enerzijds geleid tot een betere onderlinge bekendheid en afstemming van initiatieven en anderzijds tot gezamenlijke initiatieven. Ook wordt bevorderd dat betrokken partijen meer gestructureerd gaan nadenken over toekomstige fricties op de regionale arbeidsmarkt en mogelijkheden die er zijn om hier gezamenlijk het hoofd aan te

bieden. Relevant is verder dat de evaluatie het beeld oplevert dat de samenwerking tussen partijen in POA-verband over het algemeen goed verloopt. Sommige POA's moeten nog wel een 'slag maken' daar waar het gaat om de betrokkenheid van het (MKB-)bedrijfsleven.

Uitvoerend vermogen

Een tweede spoor van het provinciaal arbeidsmarktbeleid bestaat uit het stimuleren van het uitvoerend vermogen van (met name) POA's. Via dit spoor zijn in de periode 2008-2010 in totaal 48 projecten door de provincie (mede)gefinancierd. Hiermee is een totaalbedrag van ruim 10 miljoen euro gemoeid. Zoals ook uit schema 1 blijkt kennen de ondersteunde projecten qua inhoud een grote verscheidenheid. Bij een belangrijk deel van de ondersteunde projecten zijn de POA's in directe of indirecte zin betrokken. Daarnaast is ook een tiental provinciebrede projecten ondersteund, die niet direct gerelateerd zijn aan het arbeidsmarktbeleid op regionaal niveau (zoals de twee projecten over onderwijsvouchers). De tussentijdse verruiming van de beschikbare projectgelden kan hiervoor als verklaring worden aangevoerd.

Op het moment van de evaluatie lopen nog veel van de ondersteunde projecten. Om die reden is in dit stadium ook nog geen volledig beeld te geven van de resultaten en maatschappelijke effecten die deze projecten teweeg hebben gebracht. In de evaluatie hebben we ons om die reden beperkt tot een analyse van een elftal projecten. In schema 1 zijn de maatschappelijke effecten van deze projecten weergegeven.

Uit een verdiepende analyse van de projecten uit onderstaand schema blijkt dat deze inhoudelijk goed aansluiten bij één of meerdere van de oorspronkelijke provinciale doelstellingen voor het arbeidsmarktbeleid. Vanwege de recessie zijn ook projecten ondersteund die betrekking hebben op van-werk-naar-werk transitie en behoud van werk. Een belangrijke bevinding is verder dat de betreffende projecten doorgaans als vraaggericht bestempeld kunnen worden. Bovendien zijn er met deze projecten al eerste resultaten behaald die bijdragen aan het realiseren van de provinciale beleidsambities.

Schema 1 Kenmerken en (voorlopige) resultaten van enkele ondersteunde arbeidsmarkt-projecten

Projecttitel	Aansluiting provinciale doelst.*					Projectdoelstelling	Voorbeelden (voorlopige) resultaten en maatschappelijke effecten
	1	2	3	4	5		
Werkgeversservicepunt Alert						Bundeling diensten richting werkgevers en matchen vraag en aanbod personeel	Relatiebestand van 300 MKB-bedrijven en 130 mensen bemiddeld naar werk
Regionaal Mobiliteitscentrum						Realiseren van-werk-naar-werk transitie voor met werkloosheid bedreigde werknemers	Bij ruim 260 werkgevers trajecten gestart, 1.784 werknemers zijn bij 222 werkgevers behoud voor werkloosheid door WTV en deeltijd-WW, 3.256 werknemers zijn ondersteund bij van-werk-naar-werk trajecten
Technovium						Verbeteren aansluiting technisch beroeps-onderwijs op bedrijfsleven	Projectbureau voor voorlichting, doorlopende leerlijnen, samenwerking, gastlessen en docentenstages
PWC WerkendRivierenland						Werkgevers ondersteunen bij van-werk-naar-werk transitie	25 werkgevers aangesloten, waarvoor 8 trajecten zijn gestart. Inmiddels 5 succesvolle matches
PWC WerkendStedendriehoek						Werkgevers ondersteunen bij van-werk-naar-werk transitie	Netwerk van 90 werkgevers, waarvoor 50 potentiële matches zijn voorbereid
Geld. Onderwijsvouchers Bouw						Met werkloosheid bedreigde werknemers in de bouw mogelijkheden bieden om zich (om) te scholen	1.000 vouchers verspreid onder werknemers van 80 bouwbedrijven, waarvan helft verzilverd
Achterhoekse talenten in beeld						In beeld brengen mogelijkheden van werkzoekenden op de arbeidsmarkt	Deelname 900 werkzoekenden aan competentietest en/of praktijkonderzoek
Werken in de zorg/Kleurrijke Zorg						Bevorderen instroom alloctonen in de zorgsector	60 personen op taal cursus, waarvan 20 opleidingstraject zijn begonnen. 8 personen bemiddeld naar werk in zorg
Onderwijsvouchers provincie Gelderland						Werkzoekenden en met werkloosheid bedreigde werknemers mogelijkheden bieden om zich (om) te scholen	Bijna 1.500 onderwijsvouchers verstrekt en (afgerond) 750.000 euro aan vouchers toegekend waarvan 500.000 euro inmiddels is uitbetaald
Vitale Arbeidsmarkt Noord-Veluwe						Versterken samenwerking op regionale arbeidsmarkt	11 projecten met uiteenlopende resultaten, w.o. 10 leer-werkbanen in jachtbouw, coaching 60 jongeren en werk voor 20 personen bij callcenter
Fruit persen met passie en perspectief						Mensen met een functionele beperking en uit kwetsbare groepen opleiding en arbeids-perspectief bieden via nieuw onderwijsconcept	Onderwijsprogramma en productielijn in Sapfabriek voor nieuwe doelgroep, 8-12 opleidingsplaatsen vanaf medio 2011

- * 1: beperken aantal schoolverlaters
 2: verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt
 3: verhogen arbeidsparticipatie kwetsbare doelgroepen
 4: integrale werkgeversbenadering
 5: van-werk-naar-werk transitie/behoud van werk

Bron: *Opgave projectleiders en projectaanvragen*

Net als voor het organiserend vermogen geldt dat de provinciale bijdrage voor het uitvoerend vermogen van grote betekenis is (geweest). Zonder deze bijdrage zouden de projecten niet van de grond gekomen zijn dan wel kleinschaliger aangepakt zijn. Het belang van de provinciale bijdrage wordt (ook hier) nog eens versterkt door het huidige

economische klimaat. Hierdoor bestaat er namelijk bij zowel (semi-)publieke als private partijen weinig ruimte om bij te dragen aan regionale arbeidsmarktprojecten.

Arbeidsmarktinformatie

In de derde plaats is er vanuit het provinciaal arbeidsmarktbeleid ook geïnvesteerd in het beschikbaar stellen van actuele en regionaal gedifferentieerde arbeidsmarktinformatie. Hierbij worden ook zogenoemde 'discrepantieanalyses' uitgevoerd waarbij voor bepaalde beroepsgroepen in kaart wordt gebracht hoe verschillen in vraag naar en aanbod van arbeidskrachten zich zullen ontwikkelen. De betreffende gegevens worden op een specifieke website – www.arbeidsmarkt gelderland.nl – centraal beschikbaar gesteld. De arbeidsmarktgegevens die aldus ontsloten zijn, worden in de praktijk zowel door de POA's als individuele regionale arbeidsmarktpartijen benut. Niet zozeer als eerste en primaire inspiratiebron voor regionale initiatieven, maar meer om zaken of ideeën voor projecten nader te toetsen, te onderbouwen dan wel aan te scherpen.

Omissies die in de arbeidsmarktgegevens worden gesignaleerd hebben betrekking op de vertaling ervan naar beleidsinformatie, het hoge abstractieniveau en het feit dat de prognoses over vraag en aanbod nog niet op regionaal niveau zijn uitgevoerd. Het is overigens de bedoeling dat de laatste omissie dit jaar wordt weggenomen als regionale discrepantieanalyses worden uitgevoerd.

Kennisbijeenkomsten

Het vierde spoor van het provinciaal arbeidsmarktbeleid wordt gevormd door de organisatie van periodieke kennisbijeenkomsten, waarvoor POA-secretarissen worden uitgenodigd. Uit de evaluatie blijkt dat deze bijeenkomsten tegemoet komen aan hun doel, namelijk het uitwisselen van kennis en ervaringen tussen de POA's. Ook vormen de bijeenkomsten een belangrijk 'scharnierpunt' in de interactie tussen de regio's en de provincie. De deelnemers aan de bijeenkomsten zijn hierover tevreden. Sommige van hen vragen wel om meer structurele aandacht voor onderlinge presentaties over projecten en voor de relatie tussen economisch en arbeidsmarktbeleid (op zowel regionaal als provinciaal niveau).

Organisatie en uitvoering

Uit de resultaten van de evaluatie blijkt dat er over het algemeen positieve waardering bestaat voor de wijze waarop de provincie haar arbeidsmarktbeleid via de POA's organiseert en uitvoert. Hiermee wordt enerzijds recht gedaan aan verschillen in arbeidsmarktsituaties die zich tussen Gelderse regio's voordoen. Anderzijds wordt daarmee goed gebruik gemaakt van de kennis en expertise die partijen in deze regio's van hun eigen arbeidsmarktregio hebben. Per saldo bestaat er een vrij breed draagvlak voor het 'sturingsmodel op afstand' zoals dat door de provincie voor de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid wordt gehanteerd. Hiermee wordt namelijk in de praktijk voldoende ruimte gegeven om invulling te geven aan een regionaal arbeidsmarktbeleid.

Kijken we meer specifiek naar de organisatie en uitvoering van projectaanvragen van regionale arbeidsmarktpartijen – waaronder de POA's – voor provinciale ondersteuning

dan blijkt dat de aanvraag- en beoordelingsprocedure over het algemeen voorspoedig verloopt. Er doen zich hierin geen belangrijke knelpunten voor. Het belangrijkste verbeterpunt heeft betrekking op versnelling van de doorlooptijd van de besluitvorming. Verder zijn uit de evaluatie geen belangrijke knelpunten naar voren gekomen daar waar het gaat om de (afhandeling van) de provinciale bijdragen aan de projectinitiatieven.

Toekomst

Naar de toekomst toe bestaat er bij de POA's en andere regionale arbeidsmarktpartijen vrijwel unaniem behoefte aan continuering van het provinciaal arbeidsmarktbeleid. De belangrijkste reden daarvoor is dat duidelijk een meerwaarde gezien wordt van een regionale aanpak van arbeidsmarktvraagstukken en dat de provincie een sleutelrol vervult bij het (financieel) faciliteren daarvan. Zeker in het huidige tijdsgewricht – maar ook gezien de nog korte 'levencyclus' van een aantal POA's – is het niet reëel om te verwachten dat de (financiële) betrokkenheid van de provincie door andere partijen overgenomen kan worden. Zonder ondersteuning van de provincie valt (dus) te verwachten dat zowel het organiserend als het uitvoerend vermogen van de (POA-) regio's negatief beïnvloed wordt of zelfs min of meer 'in duigen zal vallen'. In het laatste geval zou in feite sprake zijn van kapitaalsvernietiging van provinciale middelen die in de afgelopen jaren geïnvesteerd zijn.